

5. Hrynova V. M. "Pedagogichna kultura vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu [Pedagogical culture of a teacher of higher education]" // Theory and practice of social systems management. 2006. № 4. P. 67-74.
6. Hubersky L. V., Andrushchenko V. P., Mykhalchenko M. I. "Kultura. Ideolohiya. Osobystist: Metodoloho-svitohlyadnyy analiz. [Culture. Ideology. Personality: Methodological and ideological analysis]". – Kyiv: Knowledge of Ukraine, 2002. – 580 p.
7. Zavyetnyy S. O., Pazynich S. M., Ponomarov O. S., Tishchenko L. M. "Kultura pedahoha: monohrafiya. Za red. O.S. Ponomarova [Teachers culture: monograph. For the order. OS Ponomarev]". Kharkiv: City Press, KhNTUA, 2015. 320 p.
8. Kipenskyi A. V., Ponomaryov O. S., Chebotaryov M. "Vidpovidalnist yak atrybutyvna rysa intelihenta. [Responsibility as an attributive feature of the intellectual]" // Leaders of the XXI century. Formation of the personality of a charismatic leader on the basis of humanitarian technologies for the management of social systems: Proceedings of the V International scientific-practical conference. October 28-29, 2021. Kharkiv: FOP Brovin OV, 2021. P. 51–54.
9. Kosenko V. D. "Fenomen intelihentnosti yak predmet filosofskoyi refleksiyi [The phenomenon of intelligence as a subject of philosophical reflection]": author. dis. for science. degree of cand. philos. science: special. 09.00.03. Kyiv, 2013. 20 p.
10. Kremen V. H. "Osvitnya diyalnist i intelekt: problemy formuvannya natsionalnoyi intelihentsiyi [Educational activities and intelligence: problems of formation of the national intelligentsia]" // Theory and practice of social systems management. 2008. № 2. P. 3-11.
11. Krymsky S. B. "Zaklyky dukhovnosti XXI stolittya [Appeals to the spirituality of the XXI century]". Kyiv: Ed. House "KM Academy", 2003. 32 p.
12. Kutishenko V. P. "Psykhologichnyy portret suchasnoho intelihenta [Psychological portrait of the modern intellectual]" // Bulletin of the Kamyans-Podilsky National University named after Ivan Ogienko: Psychological Sciences. V. 7. Kamyans-Podilsky, 2015. P. 89-96.
13. Snou CH. P. "Dve kultyry [Two cultures]". M.: Progress, 1973. 144 p.
14. "Filosofskyy slovnyk sotsialnykh terminiv [Philosophical dictionary of social terms]". Kharkiv: Corvin, 2002. 672 p.
15. Kostina A.V. "Informatizatsiya i tendentsii razvitiya obshchestva XXI veka [Informatization and trends in the development of society in the XXI century]". URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/informatizatsiya-i-tendentsii-razvitiya-obshchestva-xxi-veka>

Надійшла (received) 17.11.2021

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Пономарьов Олександр Семенович (Пonomarev Александр Семенович, Ponomaryov Alexander) – кандидат технічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. академіка І.А. Зязюна Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна, ORCID: 0000-0003-4698-2620.

Кіпенський Андрій Володимирович (Kipenskiy Andriy Vladimirovich, Kipenskyi Andrii) – доктор технічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, декан факультету соціально-гуманітарних технологій Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна, ORCID: 0000-0002-4589-092X.

УДК 378.14

doi: 10.20998/2227-6890.2021.2.10

М.К. ЧЕБОТАРЬОВ

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ДО АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ: ВИЗНАЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ

Стаття присвячена визначенню педагогічних умов готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління у процесі професійної підготовки; доведено, що успішність пристосування суб'єктів господарювання до інтенсивних соціально-економічних і суспільно-політичних трансформацій залежить, від спроможності керівників, директорів, менеджерів різних рівнів здійснювати адаптивне управління їх діяльністю; наведено визначення поняття «адаптивне управління» («управління підприємством, яке дозволяє завдяки механізму адаптації, тобто безперервного відстеження відповідності фактичного рівня адаптації нормативному, вносити своєчасні зміни у стратегічні, поточні й оперативні плани з метою забезпечення стійкого розвитку підприємства за умови прогнозування змін внутрішнього та зовнішнього середовища»), «адаптивна структура управління», «адаптаційна організаційна структура», «управління адаптивним розвитком підприємства» та сучасні наукові погляди на складові поняття «адаптивне управління»; визначено й обґрунтовано такі педагогічні умови: забезпечення спрямованості майбутніх менеджерів на формування готовності до адаптивного управління; активізація взаємодії викладачів і студентів для забезпечення їх ефективної включення у процес формування готовності до адаптивного управління; використання інноваційних педагогічних технологій для формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління; обґрунтовано перспективні можливості інноваційних інтерактивних технологій (ігрове проектування, ділові ігри, рольові та імітаційні ігри, кейс-метод, освітній коучинг) для формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління в процесі професійної підготовки закладах вищої освіти.

Ключові слова: управлінська діяльність, готовність, майбутні інженери, адаптивне управління, педагогічні умови, інноваційні педагогічні технології.

Н. К. ЧЕБОТАРЕВ

ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ МЕНЕДЖЕРОВ К АДАПТИВНОМУ УПРАВЛЕНИЮ В ПРОЦЕССЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ: ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ

Статья посвящена определению педагогических условий готовности будущих менеджеров к адаптивному управлению в процессе профессиональной подготовки; доказано, что успешность приспособления субъектов хозяйствования к интенсивным социально-экономическим и общественно-политическим трансформациям зависит от способности руководителей, директоров, менеджеров разных уровней осуществлять адаптивное управление их деятельностью; приведено определение понятия «адаптивное управление» («управление предприятием, которое позволяет благодаря механизму адаптации, то есть непрерывного отслеживания соответствия фактического уровня нормативной адаптации, вносить своевременные изменения в стратегические, текущие и оперативные планы с целью обеспечения устойчивого развития предприятия при условии прогнозирования изменений внутренней и внешней среды»), «адаптивная структура управления», «адаптационная организационная структура», «управление адаптивным развитием предприятия» и научные взгляды на составляющие понятия «адаптивное управление»; определены и обоснованы следующие педагогические условия: обеспечение направленности будущих менеджеров на формирование готовности к адаптивному управлению; активизация взаимодействия преподавателей и студентов для обеспечения их эффективного включения в процесс формирования готовности к адаптивному управлению; использование инновационных педагогических технологий для формирования готовности будущих менеджеров к адаптивному управлению; обоснованы перспективные возможности инновационных интерактивных технологий (игровое проектирование, деловые игры, ролевые и имитационные игры, кейс-метод, образовательный коучинг) для формирования готовности будущих менеджеров к адаптивному управлению в процессе профессиональной подготовки заведений высшего образования.

Ключевые слова: управленческая деятельность, готовность, будущие инженеры, адаптивное управление, педагогические условия, инновационные педагогические технологии.

М. К. CHEBOTAREV

FORMATION OF READINESS OF FUTURE MANAGERS FOR ADAPTIVE MANAGEMENT IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING: DETERMINATION OF PEDAGOGICAL CONDITIONS

The article is devoted to determining the pedagogical conditions of readiness of future managers for adaptive management in the process of professional training; it is proved that the success of adaptation of economic entities to intensive socio-economic and socio-political transformations depends on the ability of leaders, directors, managers of different levels to carry out adaptive management of their activities; the definition of the concept of "adaptive management" ("Enterprise management, which allows through the mechanism of adaptation, ie continuous monitoring of compliance with the actual level of adaptation to the norm, to make timely changes in strategic, current and operational plans to ensure sustainable development of the enterprise in forecasting changes in internal and external environment"), adaptive structure management", adaptive organizational structure", "Management of adaptive development of the enterprise" and modern scientific views on the components of the concept of "adaptive management"; the following pedagogical conditions are defined and substantiated: ensuring the orientation of future managers on the formation of readiness for adaptive management; intensification of interaction between teachers and students to ensure their effective inclusion in the process of forming readiness for adaptive management; use of innovative pedagogical technologies to form the readiness of future managers for adaptive management; the perspective possibilities of innovative interactive technologies are substantiated (game design, business games, role and simulation games, case method, educational coaching) to form the readiness of future managers for adaptive management in the process of professional training in higher education institutions.

Key words: management activities, readiness, future engineers, adaptive management, pedagogical conditions, innovative pedagogical technologies.

Постановка проблеми. Упровадження здійснюється, зокрема, на необхідності відновлення європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі визнаються метою «Цілей інновацій, забезпечення стійкого зростання Сталого Розвитку: «Україна – 2030» [12]. Акцент економіки, створення сприятливих умов для ведення

Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія:

Актуальні проблеми розвитку українського суспільства, № 2 2021

господарської діяльності та прозорі податкової системи. Передбачається, що досягнення запланованого стане можливим завдяки створення сприятливого середовища для ведення бізнесу, розвитку малого і середнього підприємництва, залучення інвестицій, спрощення міжнародної торгівлі та підвищення ефективності ринку праці. згадані пріоритети, безперечно, можуть бути досягнуті, зокрема, за умов наявності компетентного кадрового потенціалу менеджерів, від стратегічності й адаптивності управлінської діяльності яких залежатиме соціально-економічна стабільність підприємства, установи, організації, подолання кризових явищ в бізнесі і підприємстві, успішність запровадження інноваційних технологій на ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Професійна підготовка майбутніх менеджерів у вищих технічних навчальних закладах є предметом дослідження таких науковців, як: Л. Влодарска-Зола, Є. Воробйова, Б. Гаєвський, І. Гінсіровська, А. Клімова, О. Кондрашова, М. Москальов, О. Романовський, Н. Черненко та інші дослідники.

Сучасні підходи до адаптивного управління є предметом уваги Т. Борової [1], Є. Ждамірова [4], В. Левицького [6], М. Москальова [7], І. Стец [9], І. Токманової [10], Л. Фесік [11], Н. Янченко [14] та інших дослідників. Проблеми готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління піднімались і автором статті.

Теоретичні та методологічні основи дослідження. Необхідність приведення професійної підготовки майбутніх фахівців у відповідність з сучасними запитами ринку праці, роботодавців, споживачів, суспільними потребами звучить у Законі України «Про вищу освіту» (2017). У ст. 3 цього Закону зазначено, що державна політика у сфері освіти має сприяти сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для пріоритетних галузей економічної діяльності та створення умов для освіти впродовж життя.

Це передбачає налагодження гармонійної взаємодії національних систем освіти, науки, мистецтва, бізнесу та держави з метою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку держави; визначення збалансованої структури та обсягу підготовки фахівців з вищою освітою з урахуванням потреб особи, інтересів держави, територіальних громад і роботодавців; забезпечення розвитку наукової, науково-технічної, мистецької та інноваційної діяльності закладів вищої освіти та їх інтеграції з виробництвом [5].

Мета статті – визначити та розкрити педагогічні умови формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління у процесі професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Успішність пристосування суб'єктів господарювання до інтенсивних соціально-економічних і суспільно-політичних трансформацій залежить, зокрема, від спроможності керівників, директорів, менеджерів різних рівнів здійснювати адаптивне управління їх

діяльністю. За таких умов посилюються вимоги до управлінської підготовки майбутніх менеджерів у закладах вищої освіти (ЗВО), існує необхідність удосконалення її змісту, методів, форм, засобів з огляду на потребу формування готовності до адаптивного управління під час професійного навчання.

Існують такі визначення поняття «адаптивне управління», «адаптивна структура управління», «адаптаційна організаційна структура», «управління адаптивним розвитком підприємства»:

- форма управління підприємством, що допомагає йому гнучко змінюватися, швидко пристосовуватися до цілей, що оновлюються, завдань, функцій підприємства, до змін в зовнішньому економічному середовищі, в умовах своєї діяльності;

- структура управління, що дає можливість гнучко реагувати на зміни в навколишньому середовищі і враховує інноваційні прийоми управлінської діяльності («Енциклопедичний словник з державного управління» [3, с.21]);

- сукупність методів теорії управління, що дають можливість синтезувати системи управління, які мають можливість змінювати параметри регулятора або структуру регулятора в залежності від зміни параметрів об'єкта управління або зовнішніх збурень, що діють на об'єкт управління;

- організаційна структура фірми, яка гнучко змінюється, швидко пристосовується до оновлених цілей, завдань, функцій і змін у зовнішньому економічному середовищі, у внутрішніх умовах власної діяльності («Сучасний економічний словник») тощо.

Адаптивне управління – це управління підприємством, яке дозволяє завдяки механізму адаптації, тобто безперервного відстеження відповідності фактичного рівня адаптації нормативному, вносити своєчасні зміни у стратегічні, поточні й оперативні плани з метою забезпечення стійкого розвитку підприємства за умови прогнозування змін внутрішнього та зовнішнього середовища [6, с.20].

Метою адаптивного управління є пошук найефективніших варіантів ухвалення і виконання рішень, направлених на функціонування й розвиток підприємств у конкурентному середовищі, а головним завданням – підтримка внутрішньої стабільності системи в умовах постійно змінного зовнішнього середовища [4, с. 190].

На рис. 1 відображено Сучасні наукові погляди на складові поняття «адаптивне управління».

Для успішного формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління у процесі професійної підготовки нами було визначено й обґрунтовано такі педагогічні умови:

1) забезпечення спрямованості майбутніх менеджерів на формування готовності до адаптивного управління;

2) активізація взаємодії викладачів і студентів для забезпечення їх ефективної включеності у процес формування готовності до адаптивного управління;

3) використання інноваційних педагогічних менеджерів до адаптивного управління [13].
технологій для формування готовності майбутніх

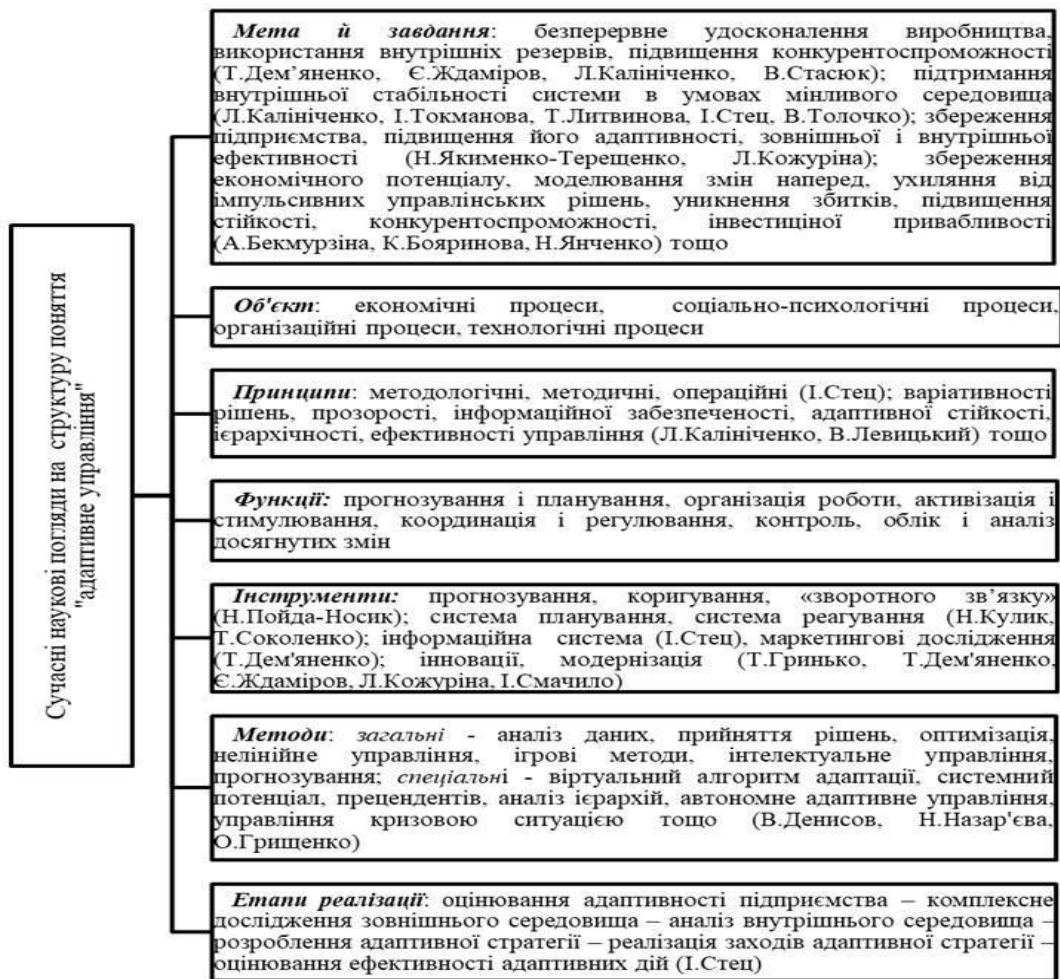

Рис. 1 Сучасні наукові погляди на складові поняття «адаптивне управління». Джерело: [13, с. 23]

Визначаючи першу педагогічну умову, ми виходили з думки про те, що ефективне практичне застосування адаптивного управління в професійній діяльності, має покладатися на сформовану в майбутніх менеджерів спрямованість на його успішне засвоєння і виконання. Тобто, певна структура усвідомлених мотивів, цінностей та інтересів майбутніх менеджерів має сприяти їх активному оволодінню теорією і практикою адаптивного управління, досягненню успіху в цьому, самовдосконаленню. Майбутні менеджери мають бути зацікавлені в успішній управлінській діяльності в мінливих умовах сьогодення та усвідомлювати, що готовність до цього – необхідний компонент їхньої професійної компетентності загалом і управлінської компетентності зокрема.

Виокремлюючи другу педагогічну умову, ми відштовхувалися від думки про те, що формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління має покладатися на багатоаспектну, системну, організовану педагогічну взаємодію викладачів і студентів на різних курсах навчання. Особистісна орієнтація такої взаємодії вимагає

вибудови продуктивного освітнього середовища, в якому в умовах співтворчості студентів і викладачів формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління мало б стійку й позитивну динаміку. Моделювання такого освітнього середовища має покладатися на виважене педагогічне управління процесом формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління, високий рівень професіоналізму науково-педагогічних працівників, активізацію їхньої суб'єкт-суб'єктної взаємодії зі студентами, що є найважливішою умовою особистісно-орієнтованого навчання.

Визначаючи третю педагогічну умову, ми вважаємо, що технології навчання у вищому навчальному закладі слід розглядати як систему психологічних, педагогічних, дидактичних, методичних процедур взаємодії викладачів і студентів з урахуванням їх здібностей і схильностей, спрямованих на проектування й реалізацію змісту, методів, форм і способів навчання, адекватних цілям освіти, змісту майбутньої діяльності й вимогам до професійно важливих якостей сучасних фахівців.

Інноваційні педагогічні технології спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності студентів, вибір і обґрунтування способів і прийомів їх навчання, форм контролю знань і умінь. Вони сприяють розвитку активності, самостійності майбутніх менеджерів, їх умінь працювати в команді, спілкуватися під час вирішення проблем, домовлятися, відстоювати власну думку, делегувати повноваження, брати відповідальність за ухвалені рішення та реалізовані на їх основі дії [2].

За попередніми висновками зауважимо, що інноваційні технології, на нашу думку, мають дуже важливі для формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління у процесі професійної підготовки ознаки – активний, особистісно орієнтований, продуктивний і творчий характер, що переконує нас у доцільності їх використання у практиці навчальної взаємодії зі студентами, органічності їх упровадження з огляду на виокремлені й обґрунтовані нами вище першу й другу педагогічні умови.

Сутність та призначення інноваційних інтерактивних технологій (ігрове проектування, ділові ігри, рольові та імітаційні ігри, кейс-метод, освітній коучинг) показує перспективні можливості для формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління в процесі професійної підготовки в ЗВО.

Висновки. На підставі нашого дослідження викладено вище, ми дійшли висновку, що визначені нами педагогічні умови (забезпечення спрямованості майбутніх менеджерів на формування готовності до адаптивного управління; активізація взаємодії викладачів і студентів для забезпечення їх ефективного включення у процес формування готовності до адаптивного управління; використання інноваційних педагогічних технологій для формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління) сприяють формуванню готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.

Перспективним, на нашу думку, є визначення моделі готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління у процесі професійної підготовки.

Список літератури

1. Борова Т. А. Розвиток теорії адаптивного управління у контексті вищого навчального закладу / Т. А. Борова // Проблеми фізичного виховання і спорту. Харків, 2011. № 7. С. 11-14.
2. Готовність до адаптивного управління сучасного менеджера в умовах конкуренції на ринку праці / Романовський О.Г., Чеботарьов М.К., Воробйова Є.В., Резнік С.М., Панфілов Ю.І., Костира І.В. за заг. ред. О.Г. Романовського. Харків: НТУ«ХП», 2018. 166 с.
3. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. К. : НАДУ, 2010. 820 с.
4. Ждаміров Є. Ю. Адаптивна система управління підприємством / Є. Ю. Ждаміров // Вісник Полтавської

державної аграрної академії. 2011. №4. С. 189-192.

5. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

6. Левицький В. В. Вплив системи адаптивного управління на економічну стійкість підприємства / В. В. Левицький // Вісник Львівської комерційної академії / [ред. кол. : Башнянин Г. І., Алопій В. В., Вовчак О. Д. та ін.]. Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2012. Вип. 39. С. 18-21.

7. Москальов М. В. Психологічні умови підготовки майбутніх менеджерів до управління змінами в організації : дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук / М. В. Москальов. К., 2009. 280 с.

8. Романовський О.Г. Підготовка майбутніх інженерів до управлінської діяльності: монографія / О. Г. Романовський. Харків : Основа, 2001. 312 с.

9. Стец І. І. Адаптивне управління потенціалом підприємства / І. І. Стец // Українська наука : минуле, сучасне, майбутнє : Щорічник. Випуск 18 / За заг. ред. М. В. Лазаровича. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. С. 154-161.

10. Токманова І. В. Адаптивне управління розвитком вітчизняних підприємств / І. В. Токманова, Т. С. Литвинова // Вісник економіки, транспорту і промисловості. 2015. №49. С.212-216.

11. Фесік Л. І. Адаптивне управління: еволюція поняття та сутнісна характеристика [Електронний ресурс] / Л. І. Фесік // Електронне наукове фахове видання «Теорія та методика управління освітою». 2010. Випуск №5, грудень 2010 р. URL : <http://tme.umo.edu.ua/docs/5/11fesec.pdf> 22.04.2016 р.

12. Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь. URL: <https://mepr.gov.ua/files/docs/%d0%9d%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%be%d0%bd%d0%bb%d1%8c%02017%20ukr.pdf>

13. Чеботарьов М. К. Педагогічні умови формування готовності майбутніх менеджерів до адаптивного управління / О. Г. Романовський, М. К. Чеботарьов // EastEuropeanScientificJournal. 2017. №1 (17). С.12-18.

14. Янченко Н. В. Стратегічні аспекти адаптивного управління на підприємствах залізничного транспорту / Н. В. Янченко // Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки». 2011. № 6. Т. 1. С. 44-46.

References (transliterated)

1. Borova T. A. "Rozvytok teorii adaptivnoho upravlinnia u konteksti vyshchoho navchalnoho zakladu [Development of the theory of adaptive management in the context of higher education]" / T. A. Borova // Problemy fizychnoho vykhovannia i sportu. Kharkiv, 2011. № 7. P. 11-14.
2. "Hotovnist do adaptivnoho upravlinnia suchasnoho menezhера v umovakh konkurentsii na rynku pratsi [Willingness to adaptive management of a modern manager in conditions of competition in the labor market]" / Romanovskiy O. H., Chebotarov M.K., Vorobiova Ye.V., Reznik S.M., Panfilov Yu.I., Kostyria I.V. za zah. red. O. H. Romanovskoho. Kharkiv: NTU«KhPI», 2018. 166 p.
3. "Entsyklopedychnyi slovnyk z derzhavnoho upravlinnia [Encyclopedic Dictionary of Public Administration]" / uklad. : Yu. P. Surmin, V. D. Bakumenko, A. M. Mykhnenko ta in.; za red. Yu. V. Kovbasiuka, V. P. Troshchynskoho, Yu. P. Surmina. K. : NADU, 2010. 820 p.
4. Zhdamirov Ye. Yu. "Adaptivna sistema upravlinnia pidpriemstvom [Adaptive enterprise management system]" / Ye. Yu. Zhdamirov // Visnyk Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii. 2011. №4. P. 189-192.
5. "Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [Law of Ukraine "On Higher Education"]" [Elektronnyi resurs]. URL

:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

6. Levytskyi V. V. "Vplyv systemy adaptivnoho upravlinnia na ekonomichnu stikist pidpriemstva [The impact of adaptive management system on the economic stability of the enterprise]" / V. V. Levytskyi // Visnyk Lvivskoi komertsii akademii / [red. kol. : Bashnianyn H I., Apopii V. V, Vovchak O. D. ta in.]. Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi komertsii akademii, 2012. Vyp. 39. P. 18-21.

7. Moskalov M. V. "Psykhologichni umovy pidgotovky maibutnikh menedzheriv do upravlinnia zminy v orhanizatsii [Psychological conditions of preparation of future managers for change management in the organization]" : dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. psykol. nauk / M. V. Moskalov. K., 2009. 280 p.

8. Romanovskyi O.H. "Pidgotovka maibutnikh inzheneriv do upravlinskoj diialnosti [Preparation of future engineers for management activities]": monohrafiia / O. H. Romanovskyi. Kharkiv : Osnova, 2001. 312 p.

9. Stets I. I. "Adaptivne upravlinnia potentsialom pidpriemstva [Adaptive management of enterprise potential]" / I. I. Stets // Ukrainska nauka : mynule, suchasne, maibutnie : Shchorichnyk. Vypusk 18 / Za zah. red. M. V. Lazarovycha. Ternopil : TNEU, 2013. P. 154-161.

10. Tokmanova I. V. "Adaptivne upravlinnia rozvytkom vitchyznianskykh pidpriemstv [Adaptive management of domestic enterprises development]" / I. V. Tokmanova, T. S. Lytvynova // Visnyk ekonomiky, transportu i promyslovosti. 2015. №49. P.212-216.

11. Fesik L. I. "Adaptivne upravlinnia: evoliutsiia poniattia ta sutnisna kharakterystyka [Adaptive management: evolution of the concept and essential characteristics]" [Elektronnyi resurs] / L. I. Fesik // Elektronne naukove fakhove vydannia «Teoriia ta metodyka upravlinnia osvitoiu». 2010. Vypusk №5, hruden 2010 r. URL : <http://tme.umo.edu.ua/docs/5/11fesec.pdf> 22.04.2016 r.

12. "Tsili staloho rozvytku: Ukraina. Natsionalna dopovid [Sustainable Development Goals: Ukraine. National report.]". URL: <https://mepr.gov.ua/files/docs/%d0%9d%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%be%d0%bd%d0%bb%d1%8c%02017%20ukr.pdf>

13. Chebotarov M. K. "Pedagogichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnikh menedzheriv do adaptivnoho upravlinnia [Pedagogical conditions for forming the readiness of future managers for adaptive management]" / O. H. Romanovskyi, M. K. Chebotarov // EastEuropeanScientificJournal. 2017. №1 (17). P.12-18.

14. Yanchenko N. V. "Stratehichni aspekty adaptivnoho upravlinnia na pidpriemstvakh zaliznochnoho transportu [Strategic aspects of adaptive management at railway transport enterprises]" / N. V. Yanchenko // Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Serii «Ekonomichni nauky». 2011. № 6. T. 1. P. 44-46.

Надійшла (received) 06.12.2021

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Чеботарьов Микола Корнійович (Чеботарев Николай Корнеевич, Mykola Chebotarev) – кандидат педагогічних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами ім. акад. І. А. Зязюна; Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3915-7705>.